

Totodată savantul sovietic relevă pentru această etapă apariția unei personalități creatoare asemănătoare celei a lui Pușkin, prin caracterul de sinteză al operei sale, de cotitură, dar cu o nouă substanță, pe o bază ideologică și estetică diferită: Gorki. Încheind un proces început de Pușkin, autorul romanului *Mama* deschide perspective și drumuri spre noi căutări și împliniri estetice. Pe aceleași temelii s-a dezvoltat și orientarea «protestatară, antiburgheză» în poezie, reprezentată prin Maiakovski, care a devenit «expresia noii ere revoluționare, cel mai mare poet al lui Octombrie... și împreună cu Gorki... întemeietorul literaturii sovietice» (p. 81).

Prin bogăția de fapte și idei, prin spiritul său de sinteză, lucrarea acad. D. D. Blagoi merită toată atenția specialiștilor de literatură rusă și în genere a istoricilor literari.

TATIANA NICOLESCU

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ. ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК. РЕЧНИК СРПСКОХРВАТСКОГ КЊИЖЕВНОГ И НАРОДНОГ ЈЕЗИКА. Књига I (а — богољуб), Belgrad, 1959, СХХ + 690 р. + ерaтa; књига II (богољуб — Вражогрнци), Belgrad, 1962, XIV + 800 р.

Ideea elaborării unei mari opere lexicografice, care să cuprindă întreaga bogăție de cuvinte din graiurile populare sîrbocroate și din operele literare, începînd cu cele ale lui Dositej Obradović și Vuk Karadžić, aparține binecunoscutului om de știință sîrb Stojan Novaković și a fost exprimată, sub formă de propunere adresată Academiei de Științe din Belgrad, acum mai bine de trei sferturi de veac (1887). Această propunere nu a fost imediat acceptată, ci abia șase ani mai târziu, după ce același Stojan Novaković revine asupra ei, propunînd și o serie de măsuri concrete cu caracter organizatoric și metodic. Astfel ia ființă, în 1893, în cadrul Academiei, o secție lexicografică, a cărei sarcină exclusivă a rămas, pînă de curînd, stringerea de material lexical și elaborarea unui dicționar al limbii sîrbocroate populare și literare (contemporane).

Împrejurările au făcut ca publicarea *Dicționarului limbii sîrbocroate literare și populare* să poată începe abia în 1959, cînd a apărut primul volum, cuprinzînd în întregime litera *a* și *б*, pînă la cuvîntul *богољуб*. În 1962 a ieșit de sub tipar volumul al doilea (*богољуб — Вражогрнци*); în prezent e pe cale de apariție volumul al III-lea (*Вражогрнци — сфиршит litera з*), iar cel de-al IV-lea (litera *д*) se află în lucru. Judecînd după faptul că primele patru volume cuprind abia cinci litere, este de așteptat că pentru restul literelor vor mai fi necesare încă 15—20 de volume. Numărul cuvintelor (înregistrate în articole separate) cuprinse în întregul *Dicționar* se apreciază, așa cum arăta regretatul acad. A. Belić, redactorul principal al primului volum¹, la 300 000—400 000. Astfel, o dată cu publicarea ultimului volum, *Dicționarul* va cuprinde, în linii mari, întregul fond lexical de care dispune limba sîrbocroată literară și populară în secolele al XIX-lea și al XX-lea.

Baza materială a *Dicționarului* este, după cum era și de așteptat pentru o lucrare de astfel de proporții, deosebit de largă. Numai bibliografia primului volum (p. XL—CX) cuprinde peste 3 000 de titluri, număr care crește mereu — cu cîteva sute — cu fiecare volum nou apărut. Materialul cules în decursul a mai multe decenii se completează permanent, extrăgîndu-se exemplele care atestă întrebuintarea de noi cuvinte, dezvoltarea de noi sensuri la cele vechi etc.

Pe lîngă operele literare scrise de autori sîrbi și croați, despre care s-a considerat că sînt mai reprezentative pentru limba sîrbocroată sau aduc vreo contribuție la dezvoltarea ei, a mai fost excerptat un număr însemnat de traduceri din clasicii literaturii universale, mai toate publicațiile de presă din secolul trecut și o bună parte din cele contemporane, precum și o seamă de publicații de specialitate. În lista bibliografică a *Dicționarului* nu sînt rare nici titlurile de manuale școlare pentru diferite materii, de asemenea nici lucrări științifice din toate domeniile. Foarte bine este reprezentată în această bibliografie literatura populară, iar materialul oferit de ea este completat de culegeri de cuvinte efectuate sub îndemnul Academiei și achiziționate de la culegători din toate părțile teritoriului de limbă sîrbocroată din Iugoslavia. E cazul să amintim aici că acțiunea stringerii de cuvinte din popor pentru *Dicționar* a fost sugerată Academiei din Belgrad de către Stojan Novaković, care a avut în vedere munca depusă în această direcție de

¹ Vezi *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, vol. I, Belgrad, 1959, p. XXI.